

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Изх. № 66/2022 г.
София, 13.06.2022 г.

Сх. № 149/21
Дата 14.06.2022

СТАНОВИЩЕ

от

Асоциация на прокурорите в България
по конституционно дело № 8/2022 год.

С Определение от 17.05.2022 год. по конституционно дело № 8/2022 год. по описа на Конституционния съд, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, е допуснато за разглеждане по същество искане на Главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл.329, ал.1 и ал.2 от Наказателния кодекс /обн. ДВ бр.26 от 02.04.1968г., изм. бр.9 /02.02.2021г./.

На основание чл.20 а ал.2 от ПОДКС с цитираното определение на Конституционния съд на Република България, е отправена покана до Асоциация на прокурорите в България да предостави становище по предмета на делото в 30 – дневен срок.

Предмет на конституционното дело е установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл.329, ал.1 и ал.2 от Наказателния кодекс /обн. ДВ бр.26 от 02.04.1968г., изм. бр.9 /02.02.2021г./.

Нормата на чл.329 от НК е въведена през 1968г. и съгласно ал.1 от НК с нея се санкционира с наказание „лишаване от свобода до две години и или пробация“ пълнолетно работоспособно лице, което продължително време не се занимава с общественополезен труд, като получава нетрудови доходи по непозволен и неморален начин. В разпоредбата на чл.329, ал.2 НК е предвидено наказание „пробация до две години“ за лицето, което системно се занимава с просия.

Очевидно законодателят към момента на въвеждането на тези санкционни норми се е ръководил от разбирането, че тези деяния – проституцията и просията разкриват белези на престъпления против реда и общественото

спокойствие, пряко свързани с полова разхайтеност, разврат, невъздържаност и безделие, засягащи сериозно етичните норми на поведение.

Намираме, че на първо място тези норми са повлияни от стари и неотнормирани към момента разбирания, тълкувания и обществено-икономически отношения в Р.България.

Критиките към този текст, който се явява противоконституционен са добре известни.

Съобразно Конституцията на Р.България /чл.48, ал.1КРБ/ гражданите имат право на труд, а държавата е задължена да създаде условия за неговото осъществяване. В този смисъл гражданите имат конституционно гарантирано право да си набавят собствена прехрана и да си осигуряват собствени доходи дори да бъдат квалифицирани като неморални. В редица решения на Европейския съд по правата на човека е разглеждан юридически ограничаване на права, включително и репресивни мерки, предприети от национални юрисдикции с нравствени аргументи за опазване на обществената почтеност, като нарушения на правото на личен живот.

Разпоредбите на чл.329 НК се явяват твърде остарели и са в явно противоречие с върховенството на правото защото именно то създава усещането за морал, а и за справедливост. Наказателните закони трябва да съобразяват актуалните обществено-икономически отношения, морални принципи, а не да съществуват като символични норми на остаряло правосъдие.

Правото на труд се явява изконно, фундаментално право на човека, гарантирано от Конституцията на Р.България, Всеобщата декларация на правата на човека, Хартата на основните права на ЕС и не следва неупражняването му или упражняване в разрез с някои възприети морални норми да се третира като престъпление със съответна обществена опасност.

Разпоредбите на чл.329, ал.1 и ал.2 от НК се намират в разрез с чл.4, ал.1 от Конституцията на Р.България, регламентираща проявлението на основен принцип на правовата държава, а именно изискването за законоустановеност на деянията, обявени от закона за общественоопасни и престъпни, респективно стабилитет на съдебните актове, които осигуряват реализиране на правна сигурност в съответните материални и процесуални отношения, обект на наказателно производство. Постановената в тази връзка до момента по тези норми на НК съдебната практика е изключително противоречива, което по същество от своя страна представлява и нарушение на изискването за законност, демократизъм и хуманизъм.

В този смисъл считаме, че по същество правната сигурност означава стабилност и последователност в наказателното санкциониране, тъй като

обратното пречи на субектите на правото да упражняват и реализират свое поведение, съобразно нормите на закона.

Вън от горното следва да се посочи, че субектите на престъпленията по чл.329 от НК всъщност нерядко се явяват пострадали лица от престъплението – трафик, което престъпление е изключително тежко и нарушава правата, живота и достойнството на тези жертви. Трафикът на хора е определян като съвременно робство и представлява сериозно престъпление. В този смисъл законодателната уредба на тези престъпления се нуждае от изменения, чрез които да се избегнат непоследователни разбирания в съдебната практика, чрез които се стига до ненаказуемост на извършителите на такива престъпления. Освен това по този начин ще бъде обезпечено и реализирано в максимална степен ефективното предоставяне на защита на жертвите със средствата на наказателното правосъдие. В този смисъл недопустимо и незаконосъобразно се явява тълкуването на съдилищата жертвите от трафик на хора да се приемат и като извършители на престъпление по чл.329 НК.

Намираме също така, че нормата на чл.329 НК в посочената в предходния параграф хипотеза се намира и в явна колизия с нормата на чл.16 а от НК /ДВ бр.84/2013г.; бр.74/2015г./, където е предвидено- ал.1 - не е виновно извършено деянието, което е осъществено от лице, пострадало от трафик на хора, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество и ал.2- не е виновно извършено деянието, което е осъществено от непълнолетно лице, пострадало от престъпление по чл.155, чл.156, чл.158 а и чл.188, ал.2 или от непълнолетно лице, използвано за създаване на порнографски материал, когато то е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.

Анализът на горното води до извода, че в материалния закон е налице норма, която санкционира конкретни действия, пряко свързани с осъществяване на проституция и просия, а от друга страна е налична норма, която изключва вината и обявява тяхната ненаказуемост, което представлява сериозно нарушение на принципите на правото и по конкретно – равенството на гражданите, прокламирано в чл.6, ал.2 от Конституцията на Р.България.

Поради изложеното, намираме, че са налице основания да се обяви противоконституционност на разпоредбите на чл.329, ал.1 от НК и чл.329, ал.2 от НК, тъй като същите противоречат на чл.48, ал.1, чл.4, ал.1 и чл.6, ал.2 от Конституцията на Р.България.

С оглед горните съображения предлагаме на Конституционният съд, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2, пр.1 и чл.150, ал.1 от Конституцията да приеме, че разпоредбите на чл.329, ал.1 от НК и чл.329, ал.2 от НК противоречат на чл.48,

ал.1, чл.4, ал.1 и чл.6, ал.2 от Конституцията на Р.България, както и на Конвенция №29 на Международна организация на труда, Конвенция №105 на Международна организация на труда, Директива 2011/36/ЕС, като обяви същите за противоконституционни.

